

Aan Gedeputeerde Staten van Gelderland
Postbus 9090
6800 AB Arnhem

IBAN NL57 INGB 0002465801
BIC INGB NL2A
KvK 41046129
BTW 0029.89.682

Onderwerp: Zienswijze ontwerp Actualisatieplan Omgevingsvisie/Omgevingsverordening Gelderland
Zaaknummer: 2016-010207/2016-010205/2016-002242
Datum: 29 september 2016
Br.nr.: 16114-bo

Geacht College,

Hierbij sturen wij u onze reactie op de actualisatie van de Omgevingsvisie/-verordening Gelderland. Het plan betreft een aantal essentiële beleidswijzigingen die gevolgen hebben voor natuur, landschap, milieu en leefomgeving in Gelderland. Met betrekking tot het voornemen in de Liemers het stiltegebied Weide Oude Rijnstrangen te schrappen, zonder eerst te kijken naar alternatieven en nu al te compenseren met een natuurgebied dat al relatief stil is, maken wij in het bijzonder bezwaar. Ook met de diverse aanpassingen in het hoofdstuk landbouw en natuur hebben wij grote problemen. Per beleidsonderdeel geven wij u onze bevindingen weer. Tevens geven wij voor een aantal onderdelen voorstellen ter opname in de visie en/of verordening. Voorts zijn een aantal onderdelen in deze zienswijze mede namens één of meer Manifestpartners ingediend

Algemeen: PlanMER/passende beoordeling

Voorliggend plan schept onder meer ruimte voor uitbreidingen in de landbouw door gemeenten bevoegdheden te geven niet langer te voldoen aan het zogeheten extensiveringsbeleid van de landbouw (Reconstructieplannen) ten opzichte van voor stikstof gevoelige natuurgebieden. Nu niet langer een afwaartse beweging van de intensieve landbouw ten opzichte van natuurgebieden wordt voorgestaan, is het de vraag wat hiervan de gevolgen zijn voor de diverse te bereiken natuurdoelen. Het Reconstructiebeleid is tot stand gekomen via partneroverleg en met brede instemming tussen maatschappelijke groeperingen vanuit beleid, landbouworganisaties en natuur- en milieuorganisaties. Wij betreuren het dat nu niet deze weg van gezamenlijkheid bewandeld is. Ook op andere onderdelen wordt meer ontwikkelingsruimte vergeven mogelijk met gevolgen voor natuur en landschap.

- *GNMF: Ten aanzien van deze actualisatie kan niet worden uitgesloten, nu doelstellingen om de stikstofbelasting te verlagen worden verlaten, alsmede toestemming wordt gegeven aan bepaalde uitbreidingen in en bij Natura2000, dat er geen strijdigheid is met de beleidsopgaven die gelden voor de diverse Natura2000 gebieden en overige stikstofgevoelige natuurgebieden en habitats.*

Tabel 0.1 uit de PlanMER bevestigt dat in ieder geval voor de kwetsbare natuur buiten de Natura2000 gebieden verslechtering van de situatie kan optreden. Bovendien wordt naar ons oordeel een te gemakkelijk voorschot genomen op de effecten van de PAS, nu de daadwerkelijke effecten van het PAS-beleid nog lang niet duidelijk zijn.

Verder ontbreekt in de PlanMER een toetsing naar de gevolgen van de aanleg van een regionaal bedrijventerrein H20 met zware industrie en logistiek.

1. Wijziging in Regels Detailhandel (2.2)

Grootschalige detailhandel

Wij zijn van mening dat, vanwege de grote winkelleegstand in Gelderland en de maatschappelijke onrust over plannen voor grootschalige detailhandel in relatie tot duurzaam ruimtegebruik en duurzame werkgelegenheid, het van provinciaal belang is dat de provincie richting geeft aan ontwikkelingen in de grootschalige detailhandel. Het simpelweg laten vallen van het huidige beleid vinden we wel erg kort door de bocht. Te meer daar recente jurisprudentie laat zien dat het argument

van 'duurzame ontwrichting' van bestaande detailhandel, waarnaar u refereert om plannen geen doorgang te laten vinden, geen doorslaggevend argument is voor de Raad van State om plannen tegen te houden, zolang niet aangetoond is dat vrijkomende panden bij faillissement niet voor een ander doel kunnen worden gebruikt.

- *GNMF: Wij stellen voor, vanwege het feit dat grootschalige detailhandel vaak een regionale impact heeft, het volgende op te nemen in de verordening* **grootschalige detailhandel is niet toegestaan, mits regionaal geaccordeerd in een regionale structuurvisie grootschalige detailhandel, en artikel 2.3.3.1 Detailhandel lid 2 hierop aan te passen: dus nee, tenzij passend in een geaccordeerde regionale structuurvisie detailhandel.**

2. Wijziging Energietransitie

2.1 Mestvergisting (2.7 act. plan omgevingsverordening)

De voorgestelde wijzigingen in de *Omgevingsverordening* hebben betrekking op mestvergisters aansluitend aan het bouwblok: nl. de verruiming van de mogelijkheid om mestvergisters te plaatsen door wijziging van artikel 2.8.3.1. Het voorstel is dat mestvergisters, naast in, ook aansluitend aan een bestaand bouwblok geplaatst mogen worden.

- *GNMF: voor zover dit nodig is, verzoeken wij naast een goede landschappelijke inpassing een extra compensatieopgave te verlangen, dan wel concreet t.b.v. de omgeving dan wel financieel in GO. Daarnaast verzoeken wij u op te nemen dat de toepassing van dit artikel buiten het bouwblok niet mogelijk is in GNN, en in waardevol open gebied. (zie ook verder).*

Vorst geeft u aan: Wij hebben gemeend dat een vergistingsinstallatie in het agrarisch gebied mogelijk is:

- wanneer het gaat om een agrarische nevenactiviteit,
- wanneer biomassastromen uit de directe omgeving komen,
- én de installatie landschappelijk kan worden ingepast.
-

Daarbij stelt u geen randvoorwaarden t.a.v. de primaire herkomst van grondstoffen en wordt de systematiek van cradle to cradle doorbroken om grondstoffen te hergebruiken.

En indien installaties ook buiten het bouwblok mogelijk zijn betekent dit dat er mogelijk extra bedrijfsruimte ontstaat binnen het bouwblok voor extra stallen en meer dierplaatsen. Een en ander is dan ook onderhevig aan een PlanMERtoets/passende beoordeling maar is nu niet getoetst.

- *GNMF: Wij vinden vergistingsinstallaties niet wenselijk wanneer het niet gaat om mest uit de directe omgeving maar om andere biomassastromen. Het verzoek is daarom de randvoorwaarde op te nemen dat het alleen mag gaan om biomassastromen bestaande uit mest uit de directe omgeving.*
- *GNMF: Zonder nadere PlanMERtoets/passende beoordeling kan dit onderdeel naar onze mening niet in deze vorm worden opgenomen.*

3. Wijzigingen Geluid

3.1 Stiltegebieden (2.3 act. plan omgevingsverordening)

Stiltegebied Weide Oude Rijnstrangen

Gedeputeerde Staten stellen aan Provinciale Staten voor om de aanwijzing van het Stiltegebied Weide Oude Strangen in te trekken en te vervangen door de aanwijzing van de Millingerwaard als stiltegebied (451 ha, inclusief waterplas 574 ha). Als gevolg van de doortrekking van de A15. De

doortrekking draagt er aan bij dat het stiltegebied Weide Oude Rijnstrangen in de uiterwaarden bij de brug over het Pannerdens Kanaal sterk aangetast wordt door geluidsoverlast. De extra geluidsoverlast zorgt voor een aantasting van 40% van het gebied (minimaal 108 hectare). Om het areaal stiltegebied in Gelderland gelijk te houden, is het voorstel om een vervangend stiltegebied in de Millingerwaard aan te wijzen.

De Gelderse Natuur en Milieufederatie vindt het onbegrijpelijk dat als gevolg van de doortrekking van de A15 het gehele stiltegebied Weide Oude Rijnstrangen ter grootte van ongeveer 548 hectare wordt geschrapt. Hiervoor hebben de volgende redenen:

In het Akoestisch Hoofdrapport (bijlage bij het Ontwerp-Tracébesluit ((OTB)) over de doortrekking van de A15) is aangegeven dat bij aanleg van de A15 zonder maatregelen, het aangetast oppervlak zou toenemen tot ca. 40%. Met tweelaags ZOAB op de A15 neemt dit volgens genoemd rapport weer af tot ca. 20%. Op diverse inspraakbijeenkomsten aangaande de doortrekking van de A15 is veelvuldig aangegeven dat een doortrekking met een geluidsarme brug zal worden uitgevoerd. Hierbij mag ervan worden uitgegaan dat alle mitigerende maatregelen worden getroffen om de geluidemissie van de brug te beperken. Uit het voorstel tot intrekken van het stiltegebied Weide Oude Rijnstrangen mag worden geconcludeerd dat dit nu blijkbaar niet meer aan de orde is. Wij missen dan ook een nadere onderbouwing. Daarnaast zijn voor de doortrekking van de A15 met een brug alternatieven voorhanden. Zo behoort de doortrekking met een tunnel onder het Pannerdens Kanaal tot de mogelijkheden. De aantasting van het stiltegebied is dan nog maar zeer beperkt. Het RegioCombiAlternatief heeft zelfs geen enkele negatief effect op het stiltegebied Weide Oude Rijnstrangen. Deze alternatieven dienen dan ook in de afweging tot aanpassing van het stiltegebied te worden betrokken.

Met het schrappen van het stiltegebied Weide Oude Rijnstrangen en het aanwijzen van de Millingerwaard als stiltegebied neemt het areaal 'stil' gebied nog steeds af met meer dan 100 hectare. Immers de Millingerwaard is momenteel al grotendeels een stil gebied. Het gebied behoort tot het Gelders Natuur Netwerk, waarin de kernkwaliteit 'stilte' centraal staat. Ook het gebied Weide Oude Rijnstrangen behoort tot het Gelders Natuur Netwerk. Echter met de voorgestelde doortrekking van de A15 gaat meer dan 100 hectare stil gebied verloren. Per saldo neemt zodoende bij de voorgestelde herbegrenzing van het stiltegebied de stilte met meer dan 100 hectare af. Wij vinden deze afname van stilte in deze regio onacceptabel. Van een conserverend stiltebeleid is dan ook geen sprake. Verder is ons volstrekt onduidelijk waarom het gehele stiltegebied Weide Oude Rijnstrangen dient te worden geschrapt als stiltegebied, terwijl in meer dan de helft van het gebied de stilte onder de 40 dB blijft.

- *GNMF: De onderbouwing om het stiltegebied Weide Oude Rijnstrangen te schrappen als stiltegebied is naar onze mening te prematuur. Een echte 'stille' brug veroorzaakt immers geen of nauwelijks geluidseffecten naar de omgeving. En voorgestelde schrappen van het stiltegebied Weide Oude Rijnstrangen en aanwijzen van de Millingerwaard als stiltegebied leidt per saldo tot een afname van de 'stilte'. Wij verzoeken u dan ook om het stiltegebied Weide Oude Rijnstrangen ongewijzigd te handhaven.*

Aanwijzing gebieden (artikel 3.5.2)

Bij dit artikel valt het bij lid 2 op dat Gedeputeerde Staten de grens voor een op de kaart Regels Water en Milieu aangegeven stiltegebied grens nader zouden kunnen bepalen. We vinden het opmerkelijk dat hier helemaal geen randvoorwaarden aan verbonden zijn.

- *GNMF: We stellen voor t.a.v. het bepaalde onder 3.5.2. lid 2 nadere randvoorwaarden op te stellen in welke gevallen GS hiervan gebruik kunnen maken. Dit ter voorkoming van het optreden van willekeur en om waar voorkomend te werken via de ladder duurzaam ruimtegebruik/duurzame verstedelijking zodat eerst gekeken wordt naar alternatieven.*

4. Wijzigingen Natuur

4.1 Regels GNN verruiming (2.4 act. plan omgevingsverordening)

a. Ten aanzien van windenergie, windturbines onder voorwaarden mogelijk (artikel 2.7.1.5)

Met Natuurmonumenten, Het Geldersch Landschap, Gelderse Natuur en Milieufederatie, LTO, GPG, SLG en Recron zijn we tot een gemeenschappelijke zienswijzetekst gekomen:

- *We onderschrijven de provinciale ambitie om 230,5 megawatt aan windenergie in Gelderland gerealiseerd te hebben uiterlijk in 2020 en daarna wellicht nog meer. Dit gezien onze gemeenschappelijke verantwoordelijkheid om de wereldwijde klimaatverandering binnen de 1,5 graden Celsius te houden.*
- *We pleiten er voor om windenergieprojecten te realiseren met een zo groot mogelijk lokaal draagvlak. Dit kan door de lusten en de lasten dicht bij elkaar te brengen. Lokaal coöperatief eigendom van de windmolens is daarbij een belangrijk onderdeel. We vinden het ook niet meer dan normaal dat vanuit de opbrengsten iets teruggedaan wordt voor omwonenden, natuur en landschap.*
- *We vragen aan de provincie om te stimuleren dat eerst zo veel als mogelijk windenergie op bedrijventerreinen en langs hoofdinfrastructuur wordt gerealiseerd.*
- *Het GNN is niet voor niets een beschermd gebied en dat dient o.i. in principe zo te blijven. We pleiten er dan ook voor dat vanuit natuur en landschapsoogpunt er een volgordeelijkheid wordt toegepast, eerst in de qua natuur en landschap minst waardevolle gebieden windenergieprojecten worden opgestart en mocht dit onvoldoende soelaas bieden, dan pas in de Nationale landschappen en pas in allerlaatste instantie en onder strikte voorwaarden in GNN.*
- *We hebben begrip voor de tijds-klem waar de provincie nu in zit (realiseren van 230,5 megawatt uiterlijk in 2020) en de wens om het windpark bij knooppunt Deil te ontwikkelen. We vragen ons echter af of het niet toch mogelijk is om windenergie op een beperkt aantal plekken in GNN langs snelwegen e.d. zoals knooppunt Deil toe te staan, zonder wijzigingen van het beschermingsregime van het GNN, maar met gebruik making van de herbegrenzingsmogelijkheid en/of de opdracht om het GNN nog verder in te dikken met 2000 ha. Staan de rijksregels (BARRO) hieraan in de weg of zijn er andere (rijks)regels die dit belemmeren of onmogelijk maken? Deze optie heeft namelijk onze grote voorkeur boven wijziging van het beschermingsregime van het GNN op korte termijn t.b.v. windenergie. Daarbij begrijpen we dat u oude vuilstortlocaties in het GNN wel wilt herbegrenzen, danwel herijken (ten behoeve van zonne-energie parken).*
- *We sluiten windenergieprojecten uit in Vogelrichtlijngebieden, ganzenrustgebieden en weidevogelkerngebieden. Wij zijn er geen voorstander van om voor de Veluwe een uitzondering binnen deze categorie te maken. Dat wil dus zeggen dat we voorstellen de hele Veluwe uit te sluiten voor windenergie. Dus ook niet via de zogenaamde saldobenadering. De belangrijkste reden hiervoor is dat de Veluwe op het land het grootste en uitgestrektste natuurgebied van Nederland is en ook als zodanig wordt gewaardeerd en beleefd.*

Als GNMF willen we hier nog het volgende aan toevoegen:

- *T.a.v. oude vuilstortlocaties: indien sprake is van natuurbestemmingen binnen GNN en Natura2000 zou naar onze mening sprake moeten zijn van areaalcompensatie en dient men zich rekenschap te geven van de instandhoudingsdoelstellingen Natura2000 voor soorten en habitats. Niet duidelijk is of nu sprake is van herbegrenzing of herijking.*

b. Ten aanzien van kleinschalige recreatie onder voorwaarden mogelijk (art. 2.7.1.4):

Met Natuurmonumenten, Het Geldersch Landschap, Gelderse Natuur en Milieufederatie, SLG en GPG zijn we tot een gemeenschappelijke zienswijzetekst gekomen:

- *Wij kunnen ons voorstellen dat eigenaren van natuurgebieden er bij gebaat zijn om meer verdienmogelijkheden te hebben, waarmee het behouden en beheren van natuur mede gefinancierd wordt. Bij het onderdeel kleinschalige recreatie is geen definitie te vinden wat hieronder wordt verstaan. Hierdoor zal in de praktijk willekeur optreden en zal handhaving niet mogelijk zijn. Zeker op termijn leidt dat tot ongewenste ontwikkelingen. Graag zien we dat alsnog een definitie wordt toegevoegd.*

Bijvoorbeeld Natuurkampeerterrinen: In Nederland kan een camping zich alleen Natuurkampeertrein noemen wanneer deze is goedgekeurd door de Stichting Natuurkampeerterrinen. Nu een nadere definitie in deze verordening ontbreekt wat een natuurkampeertrein inhoudt is handhaving onmogelijk en is verstening in de natuur niet uitgesloten. Zo is er niet in voorzien dat er alleen toeristische standplaatsen benut mogen worden. Dat wil zeggen dat het kampeermiddel alleen op het terrein mag staan wanneer er daadwerkelijk gekampeerd wordt. Een terrein met alleen de hoofdbestemming natuur en een algemene nevenbestemming verblijfsrecreatie, zonder nadere randvoorwaarden te stellen t.a.v. soort kampeermiddelen en gebruik sluit bijvoorbeeld huisjes, uitponding en permanent verblijf ook niet uit.

- *Wij stellen voor bij 24 aan te sluiten bij de gangbare definitie van de Stichting Natuurkampeerterrinen en deze definitie ook in de verordening op te nemen**

Een Natuurkampeertrein ligt in een aaneengesloten gebied van tenminste 25 ha bos, natuurgebied en/of waardevol cultuurlandschap. De indeling van het kampeertrein is zodanig, dat de kampeerplaats een onderdeel is van de natuurlijke omgeving en aan de kampeerder een hoge mate van privacy biedt, zowel visueel als qua licht en geluid. Dit is het gevolg van de afstand tussen de kampeerplaatsen en/ of de aanwezige begroeiing. Het natuurlijke karakter wordt ook gewaarborgd door de tijdelijke bezetting van de kampeerplaats, het beperkte voorzieningenniveau en de maximale verblijfsduur. In ideale gevallen is het terrein buiten het seizoen niet of nauwelijks als kampeertrein te herkennen. De rust wordt gewaarborgd door de ligging van de terreinen (veelal in bos -of natuurgebieden, verwijderd van urbane invloeden), het relatief lage voorzieningenniveau, het niet parkeren naast het kampeermiddel en door het gedrag van de kampeerder zelf, die immers mede vanwege de rust deze terreinen bezoekt. De uitgangspunten en spelregels van waaruit de Stichting Natuurkampeerterrinen handelt staan voor de consument beschreven in o.a. "Het Groene Boekje, Natuurkampeerterrinen in Nederland". Het door de Stichting handhaven van deze kernwaarden vindt plaats door toetsing aan deze Richtlijnen¹

Als GNMF willen we hier nog het volgende aan toevoegen:

- *Wij verzoeken u hierbij op te nemen dat in bestemmingsplannen geen natuur-/bosbestemmingen omgezet worden naar een recreatiebestemming en om monitoring naar daadwerkelijke omgevingseffecten verplicht te stellen.*
- *Bij toepassing van dit artikel dient men zich rekenschap te geven van de instandhoudingsdoelstellingen Natura2000 voor soorten en habitats.*
- *Wij zijn van mening dat kwaliteiten als stilte, ruimte, rust en donkerte centraal moeten staan bij de te stellen voorwaarden.*

c. Ten aanzien van Natuurbegraafplaatsen (art. 2.7.1.4)

Met Het Geldersch Landschap, Gelderse Natuur en Milieufederatie en SLG zijn we tot een gemeenschappelijke zienswijzetekst gekomen:

- *Wij kunnen ons voorstellen dat eigenaren van natuurgebieden er bij gebaat zijn om meer verdienmogelijkheden te hebben, waarmee het behouden en beheren van natuur mede gefinancierd wordt. Voor natuurbegraafplaatsen zouden wij een maximum willen instellen van 150 of 200 graven per ha. Bij hogere aantallen per ha is al snel sprake van*

¹ <http://www.natuurkampeerterrinen.nl/wp-content/uploads/2013/02/Richtlijnen-Natuurkampeerterrinen.pdf>

hoofdfunctie begraafplaats in de belevingswaarde van de potentiële bezoeker en dus niet meer van een natuurgebied. Daarbij heb je ook te maken met verontreiniging van de bodem, zoals in vetweefsel enz. opgeslagen giftige stoffen, steeds meer mensen met operatief toegevoegde hulpmiddelen, enz. Bij hogere aantallen dan 150 of 200 graven gaat deze verontreiniging een serieus probleem worden.

Wij als GNMF willen daar het volgende aan toevoegen:

- *Wij verzoeken u op te nemen dat in bestemmingsplannen geen natuur/bosbestemmingen omgezet worden naar een maatschappelijke bestemming en om monitoring naar daadwerkelijke omgevingseffecten verplicht te stellen.*
- *Bij toepassing van dit artikel dient men zich rekenschap te geven van de instandhoudingsdoelstellingen Natura2000 voor soorten en habitats.*

d. Ten aanzien van Ontheffing plicht tot herbeplanting (artikel 3.7.7.4)

Gelderse Natuur en Milieufederatie en Natuurmonumenten zijn tot een gemeenschappelijke zienswijzetekst gekomen:

- *In 1994 is voor het toen integraal begraasde gebied van de Imbos, ingestemd met de toepassing van de zogenaamde “wandeland bos”-variant uit de Nota Open Bos, vooralsnog voor een periode van 20 jaar (tot 2014). Uitgangspunt van het “wandeland bos”-systeem is dat binnen het beheersgebied het totale areaal bos gelijk blijft. Later moet het “wandeland bos”-concept (in stappen) uitgebreid zijn tot vrijwel heel het Nat. Park Veluwezoom alsmede het Deelerwoud. Met de nieuwe Wet natuurbescherming waarin ook de oude Boswet is opgenomen is het van belang dat het ‘wandeland bos’-concept, mede gezien de op Veluwezoom nagestreefde beheerstrategie, goed verankerd wordt. Voorgesteld wordt om aan artikel 3.7.7.4 toe te voegen lid c:*

in het geval van het in het Nationaal Park Veluwezoom en het Deelerwoud sinds 1994 toegepaste concept ‘wandeland bos’, waarbij binnen het beheersgebied het totale areaal bos gelijk blijft.

4.2 Regels Natuurbeschermingswet

Natuurbeschermingswet

Aanleiding voor de wijziging is de nieuwe wetgeving rond natuurbescherming. *De verordening anticipeert op de nieuwe natuurbeschermingswetgeving die nog niet van kracht is.*

- *GNMF stelt voor op te nemen dat deze regels niet eerder in werking te laten treden dan nadat de nieuwe Natuurwet van kracht wordt.*

Vrijstellingen van verboden ten aanzien van soorten

Vrijstelling grondgebruiker voor bestrijding van schadeveroorzakende vogels en dieren (artikel 3.7.2.1 subparagraaf 3.7.2)

- *GNMF: Wij zien graag uitgevoerd en opgenomen een toets naar in hoeverre hetgeen nu wordt voorgesteld zich verhoudt tot de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en andere natuurverdragen die betreffende soorten beschermen.*

Vrijstelling ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud (artikel 3.7.2.3)

- *GNMF: Wij zien graag uitgevoerd en opgenomen een toets naar in hoeverre hetgeen nu wordt voorgesteld zich verhoudt tot de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en andere natuurverdragen die betreffende soorten beschermen*

Vrijstelling vergunningplicht (artikel 3.7.8.1)

In onderhavige verordening wordt op grond van artikel 2.9, derde lid, van de Wet natuurbescherming een vrijstelling opgenomen van het verbod om zonder vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet 65 natuurbescherming, vee te weiden en meststoffen te gebruiken. De vrijstelling ziet op het weiden van alle soorten vee en het op of in de bodem brengen van organische en dierlijke meststoffen en kunstmest.

- *GNMF: wij verzoeken u een peildatum op te geven ter referentiemoment. Anders kan dit artikel gebruikt worden op de belasting van stikstof op gevoelige natuurgebieden te laten toenemen. De vrijstelling zou naar onze mening eerst op zijn merites moeten worden getoetst: verhouding tot Natuurbeschermingswet en Vogel- en Habitatrichtlijn en verhouding tot de PAS systematiek. Tevens geeft het artikel ruimte om de fosfaatproblematiek te vergroten door toenemende bemesting.*

Houtopstanden

Ter bestendiging en duurzame bescherming van groenstructuren ook buiten het GNN zowel in buitengebied en de stad en rekening houdend met het belang van houtopstanden t.b.v. de biodiversiteit en klimaatbuffering stellen we voor om in de verordening op te nemen dat gemeenten een groenstructuurvisie opstellen en waardevolle opstanden (singel, houtwallen, bosje, monumentale bomen e.d.) die onderdeel uitmaken van de hoofdgroenstructuur een planologische bescherming te geven in de bestemmingsplannen.

- *GNMF: wij verzoeken in de verordening op te nemen dat gemeenten een groenstructuurvisie opstellen en waardevolle opstanden (singel, houtwallen, bosje, monumentale bomen e.d.) die onderdeel uitmaken van de hoofdgroenstructuur een planologische bescherming te geven in de bestemmingsplannen.*

4.3 Regels Groei Krimp op de Veluwe

Wij vroegen ons af of al de gronden die voor de krimp in aanmerking zijn gekomen nu ook in het GNN zijn opgenomen. Immers de groei mag niet vooruitlopen op de krimp, ook plantetechnisch niet.

- *GNMF: wij verzoeken u na te gaan of alle krimplocaties ook aan het GNN zijn toegevoegd en inmiddels een passende bestemming en natuurinrichting hebben gekregen.*

5. Wijziging Landbouw

Inleidend

Wij zijn zeer ongelukkig met het feit dat intensieve veehouderijen een grotere omvang kunnen krijgen dan in het huidige beleid (max. 1 of 1,5 ha) ook al is er een zorgvuldigheidstoets ingebouwd. De GNMF is tegen het opheffen van de extensiveringsgebieden (waar op de Veluwe en de Achterhoek en rond overige kwetsbare natuur geen uitbreiding van de intensieve veehouderij is toegestaan). Door het invoeren van ammoniakbuffergebieden, met weer mogelijkheden tot uitbreiding mits ammoniakuitstoot niet groter wordt, wordt immers niet bereikt dat de ammoniakuitstoot vermindert.

Landschap

De mogelijkheden tot uitbreiding in omvang zijn naar ons oordeel strijdig met het landschapsbeleid (omgevingsverordening) van de provincie Gelderland met name daar waar het nationaal landschap en in en om natuur betreft (N-2000, GNN, GO en bos). Bij de voorgestane groeimogelijkheden kan landschappelijke inpassing naar onze mening niet worden gebruikt als toverformule om niet in het

landschap passende grote gebouwen toe te staan. Wij achten de kernkwaliteiten van betreffende gebieden daarbij leidend.

Habitatrichtlijn en natuurbeschermingswet

Het Plussenbeleid verplicht Gelderse gemeenten tot het opnemen van regels in hun bestemmingsplannen die strijdig zijn met de Europese Habitatrichtlijn (verder: Hrl) en de Natuurbeschermingswet (verder: Nbwet). Het op voorhand opnemen van uitbreidingsmogelijkheden in bestemmingsplannen is, zo blijkt ook uit uitspraken van de Raad van State, in strijd met de Nbwet en de Hrl. Dit geldt ook voor het op voorhand toestaan van biomassavergistingsinstallaties op of aansluitend aan (buiten dus)bestaande agrarische bouwpercelen of elders. Tot dusver is de enige mogelijkheid die de Raad van State toestaat dat concrete gevallen voor uitbreiding via een wijzigingsbevoegdheid in het bestemmingsplan kunnen worden toegestaan mits aan deze bevoegdheid de randvoorwaarde is toegevoegd dat op voorhand de uitbreiding op grond van de Natuurbeschermingswet moet zijn toegestaan (Nb-wetvergunning).

Ammoniakbuffergebied

De kritische depositie wordt bij de huidige emissies op veel plaatsen in de provincie al sterk overschreden met veel schade voor de natuur. Daarbij merken we verder op dat bij doorgaan met de huidige depositie de schade aan de natuur verder toeneemt. Ten aanzien van de diverse beheermaatregelen is volop discussie gaande over de eventuele schadelijkheid voor de natuur: afplaggen met als gevolg de afvoer van essentiële nutriënten, waterpeilverhoging met als gevolg fosfaatmobilisatie e.d.

De GNMF gelooft daarom meer in brongerichte maatregelen om de depositie te reduceren. Een ammoniakbuffergebied met daarbij slechts de voorwaarde dat de emissie niet mag toenemen biedt geen oplossing voor het probleem en is alleen daarom al strijdig met de Hrl. De Hrl vraagt afstemming op een duurzame instandhouding van Natura2000-gebieden. Met het Plussenbeleid wordt niet toegewerkt naar de kritische depositie, binnen redelijke termijnen. Het Plussenbeleid is daarom in strijd met artikel 19j van de Nbwet omdat niet kan worden uitgesloten dat het Plussenbeleid toch leidt tot significante negatieve effecten op nabij gelegen Natura 2000 gebieden alleen al doordat de depositie niet (voldoende snel) afneemt waardoor beheermaatregelen (instandhoudings- en herstelmaatregelen), die zelf weer schadelijk zijn, langjarig en te frequent noodzakelijk blijven en/of worden afgedwongen door afspraken binnen het PAS. In deze verwijzen wij ook naar Arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 15 mei 2014, in zaak C-521/12, Briels, met als uitkomst dat "Toekomstige positieve effecten gekoppeld aan actieve herstelmaatregelen niet kwalificeren als mitigatie". Ook Nb-vergunningen (en meldingen) waarin ontwikkelruimte onder het PAS (Programma Aanpak Stikstof) is uitgegeven maar waarvan de emissieruimte nog niet is benut zorgen per definitie voor een toename van de depositieruimte binnen een bestemmingsplan. Het PAS biedt daarmee principieel niet de zekerheid dat natuurlijke kenmerken niet aangetast worden.

Verder worden beweiding en bemesting, met veel stikstofemissie, ten onrechte buiten beschouwing gelaten. Hiertoe wordt verwezen naar Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998 (verder: de AMvB. De AMvB is volgens ons strijdig met de Habitatrichtlijn. Niet kan worden ingezien dat stalemissies wel vergunningplichtig zijn/blijven, maar in omvang vergelijkbare bedrijfsemisies die zijn gemoeid met andere bedrijfsactiviteiten dan het exploiteren van een stal buiten het vergunningtraject kunnen worden gesteld. De Afdeling advisering van de Raad van State is in haar advies van 22 februari 2016 over de AMvB zeer kritisch over de uitzondering op de vergunningplicht voor beweiden en bemesten. Volgens de Afdeling advisering zijn zowel beweiden als bemesten waarschijnlijk een project in de zin van de wettelijke regeling, zodat op grond van art. 6 lid 3 van de Habitatrichtlijn (Hrl) met een passende beoordeling zijn verzekerd dat het project niet zorgt voor significante effecten voor Natura 2000-gebieden. De Afdeling advisering twijfelt of de uitzondering op de vergunningplicht hiermee in overeenstemming is. Ook vraagt de Afdeling advisering zich af hoe de uitzondering op de vergunningplicht zich verhoudt tot de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Er is dus sprake van twee serieuze kritiekpunten.

Gezondheid

Een ammoniakbuffergebied met daarbij de voorwaarde dat slechts de emissie niet mag toenemen, biedt geen oplossing voor de negatieve effecten van ammoniakemissies op de gezondheid van omwonenden tot in de verre omtrek. Ammoniak verspreidt zich over tientallen kilometers en zorgt onderweg in contact met lucht tot de (secundaire) vorming van fijnstof. Door de aanwezigheid van een constante deken van ammoniak zijn de gezondheidseffecten van deze ammoniak gerelateerde (secundaire) fijnstof moeilijk terug te vinden in de statistieken (RIVM/VGO Rapport 2016-0058). Ten onrechte wordt geen of onvoldoende rekening gehouden met de uitkomsten van het RIVM rapport "Veehouderij en gezondheid omwonenden" (VGO). Primair fijnstof van met name pluimveehouderijen (maar ook geitenhouderijen en paardenhouderijen) en secundair fijnstof (door reactie van ammoniak in de lucht) hebben significant negatieve gezondheidseffecten.

Wij zijn van mening dat er geen sprake is van een goede ruimtelijke ordening als er geen consequenties worden verbonden aan de uitkomsten van het RIVM rapport 2016-0085. De GGD adviseert al geruime tijd om ruime afstandsnormen op te nemen ter voorkoming/vermindering van negatieve gezondheidseffecten van veehouderijen. Een minimale afstand van 250 meter wordt genoemd. We achten een GGD-advies ten aanzien van uw beleidsvoornemen dan ook essentieel en vinden het onterecht dat gezondheid geen specifieke aandacht krijgt in voorliggend Plussenbeleid.

Artikel 2.5.4.2 concept act. plan omgevingsverordening, Uitbreiding niet-grondgebonden veehouderijtak: Plussenbeleid

De randvoorwaarden zoals die nu worden voorgesteld zijn niet toetsbaar door de rechter nu concrete eisen ontbreken. Het is nu erg vaag en het ligt dan aan de gemeente hoe zwaar zal worden ingezet eisen tot maatschappelijk en omgevingsvriendelijk ondernemen. Dus de bereidwillige wethouder zal dan de ruimte hebben om minimale eisen te stellen, en vervolgens heeft de rechter dan geen concreet toetsingskader. Zo is de dialoog met de omgeving aangaan iets anders dan dat overeenstemming is bereikt met de omgeving en is waar mogelijke een verkleining van de voetafdruk iets anders dan van een significante verkleining van de ecologische voetafdruk.

In het op de bij deze verordening behorende kaart 2 Regels Landbouw aangegeven gebied "Plussenbeleid" is uitbreiding van niet-grondgebonden veehouderij bedrijf alleen toegestaan indien:

Lid 1: het bedrijf extra fysieke maatregelen neemt ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving op het gebied van een of meer "plussen" voor dierwelzijn, landschappelijke inpassing en/of milieu.

lid 2: het bestemmingsplan dat of de omgevingsvergunning die de uitbreiding mogelijk maakt gaat vergezeld van:

a. *een berekening van de investeringsbijdrage.*

De norm voor de investeringsbijdrage is tussen de 15 à 20 euro per vierkante meter bruto stalvloeroppervlakte van de uitbreiding van het bouwperceel die het bestemmingsplan mogelijk maakt,

Wij zijn van mening dat de genoemde beperking van de investeringsbijdrage passende oplossingen onmogelijk kan maken. Zo is berekend dat luchtwassers buiten deze beperking (kunnen) vallen. Dat geldt mogelijk ook voor andere wenselijke en passende voorzieningen waardoor het doel van het plussen beleid (zie hierboven lid 1) niet kan worden gehaald. De genoemde beperking kan daarom strijdig zijn met de doestelling van dit plussenbeleid en daarmee is er geen sprake van een goede ruimtelijke ordening.

b. *een verslag van een dialoog met de omgeving,*

Wij zijn van mening dat slechts het verplicht stellen van een verslag van een dialoog zonder daaraan voorwaarden te verbinden inhoudelijk als ook in ruimtelijk ordeningszin geen of onvoldoende invulling geeft aan de doelstelling van het plussenbeleid en onvoldoende zekerheid en/of waarborg biedt voor de omgeving. Er is daarom dan ook geen sprake van een goede ruimtelijke ordening.

lid 3: Uitbreiding van een niet-grondgebondenveehouderijbedrijf dat leidt tot een bedrijf van meer dan 1,5 hectare, mag in bestemmingsplannen uitsluitend door middel van een wijzigingsbevoegdheid of een uitwerkingsplicht mogelijk worden gemaakt

Wij zijn van mening dat dit strijdig is met de Hrl en de Nbwet. Voor verdere motivatie zie hierboven.

lid 4: Dit artikel is niet van toepassing op uitbreidingen van geringe omvang, dat wil zeggen onder de 100 m² bedrijfsvloeroppervlakte, van niet-grondgebonden intensieve veehouderijbedrijven. Uit dit artikel blijkt dat een zelfde bedrijf meerdere keren met minder dan 100 m² mag/kan uitbreiden. Stapeling is dus niet uitgesloten. Bovendien is geen rekening gehouden met cumulatie van kleine uitbreidingen bij meerdere bedrijven en de effecten daarvan, incl. van stikstof, op de omgeving. Wij zijn van mening dat dit voor een goede ruimtelijke ordening beperkt zou moeten worden tot eenmalig en overeenkomstig tot die gevallen waarbij toestemming is verleend in het kader van de natuurbeschermingswet.

Artikel 2.5.4.3 concept act. plan omgevingsverordening, Uitbreiding niet-grondgebonden veehouderijtak: Ammoniakbuffergebied

U stelt dat vanwege de ligging van deze gebieden rond prioritair natuurgebieden het gerechtvaardigd is dat voor deze gebieden, naast toepassing van het Plussenbeleid, de extra eis geldt dat de emissie van ammoniak en stikstof op de locatie niet mag toenemen. Volgens ons moet in principe deze eis altijd al gelden vanwege de aanwezige natuurkwaliteit. De afwaartse beweging t.o.v. natuurgebieden is dus niet langer zeker gesteld.

Verder is niet duidelijk wat het beleid is t.a.v. hervestiging van niet-grondgebonden veehouderij in extensiveringsgebied en verwevingsgebied oud. Zowel op locaties grondgebonden als op locaties niet grondgebonden.

Er wordt tevens gesteld dat het plussenbeleid niet van toepassing is op uitbreidingen van geringe omvang. Niet duidelijk is hoe dit zich verhoudt tot de vereiste PlanMER en NB-wet toetsing. Bovendien is hiermee niet uitgesloten dat men kleine uitbreidingen mag stapelen. Een cumulatietoets effecten ontbreekt hier. Hierbij zou onder meer ook gekeken moeten worden naar planschade die mogelijk gaat ontstaan voor de diverse terreinbeherende instanties die de afgelopen jaren hebben geïnvesteerd in natuurherstel in de kwetsbare zones er vanuit gaande dat sprake was van een afwaartse beweging van de landbouw

- *GNMF: Het beleid t.b.v. de landbouw in Gelderland verdient een doortastende aanpak. Over het hoe en waarom hebben wij u als GNMF zijnde, samen met andere partners, eerder over geïnformeerd. Zie daarvoor ook onze bijdrage aan de discussie over het Plussenbeleid "Beter goed gejat dan slecht verzonnen". Bovenstaande in overweging nemend verzoeken wij u het plussenbeleid te schrappen en dus niet vast te stellen.*

Naar onze mening wordt te gemakkelijk voorbij gegaan aan de conclusies uit de PlanMER. Zo blijkt uit de effectoverzichtstabel, dat er op lokaal niveau voor een aantal aspecten een zeker negatief effect niet bij voorbaat kan worden uitgesloten. Dit geldt met name voor de volgende aspecten: ecologie, te weten verzuring en vermessing buiten N2000, geur, landschappelijke kwaliteit in de gebieden waar (nog) geen kernkwaliteiten aan zijn toegekend, wegverkeerslawaaai, verkeersveiligheid, luchtkwaliteit. Wat gebeurt er bijvoorbeeld met de kwetsbare soorten in de WAV gebieden en kwetsbare vegetaties aldaar? Opvallend is dat de PlanMER voor zowel het GNN als GO negatieve gevolgen voor de natuur alleen al ten gevolge van stikstof niet uitsluit. En ook daarbij geldt dat geen rekening is gehouden met cumulatie van effecten op de omgeving, zowel voor interne als externe planontwikkelingen.

Gesteld wordt verder in de PlanMER dat vanwege de beperkingen vanwege de Wet ammoniak en veehouderij er voor bedrijven binnen de extensiveringszone over het algemeen geen uitbreidingsmogelijkheden zijn, zodat negatieve effecten van stikstofdepositie en dus ook van andersoortige effecten zich niet of nauwelijks zullen voordoen. De Wet Ammoniak zal naar verwachting over één of twee jaar worden ingetrokken.

- *GNMF: het is van belang dat de PlanMER ingaat op de consequenties van het intrekken van de Wet ammoniak en veehouderij op het Plussenbeleid en daarmee op de eventuele mogelijkheden dat daardoor binnen de extensiveringszones uitbreidingsmogelijkheden ontstaan en welke mogelijke gevolgen voor kwetsbare natuur hierdoor kunnen optreden. Tevens is van belang te weten op welke wijze het Plussenbeleid rekening houdt met de bepalingen van de Wet Ammoniak Veehouderij.*

6. Bestaande rechten (artikel 8.2.2 concept act. plan omgevingsverordening)

T.a.v. bestaande rechten merken we op dat we nog regelmatig met erg gedateerde bestemmingsplannen te maken krijgen van 10 tot 20 jaar oud. Wij vinden dat gemeenten die hebben nagelaten dat bestemmingsplannen tijdig te actualiseren niet ervoor mogen worden beloond dat ze niet hoeven te voldoen aan de meest actuele regelgeving.

- *GNMF: Het overgangsrecht t.a.v. artikel 8.2.2. zou niet meer moeten gelden voor gedateerde bestemmingsplannen die onherroepelijk zijn geworden voor de datum van 1 januari 2004.*

7. Bedrijvenpark H2O

De voorgestelde wijziging van de kaarten van de *Omgevingsvisie* heeft betrekking op: Het aanduiden van bedrijvenpark H2O op de kaart *Regionale programmeringsafspraken bedrijventerreinen* als regionaal terrein met een voetnoot dat dit geldt voor de sectoren logistiek en zware industrie (bijlage 10 en 13). Wij missen hierbij de context van nut en noodzaak en de navolgende toetsingen: ladder duurzame verstedelijking en duurzaam ruimtegebruik, en de habitattoets. H2O was bedoeld als interlokaal bedrijventerrein ter opvang van lokale bedrijven. Wij zien niet in hoe zonder nadere visie dit bedrijventerrein opgewaardeerd kan worden naar regionaal bedrijventerrein voor logistiek en zware industrie. Wat hierbij speelt is onder meer reeds bestaande plancapaciteit voor de sectoren logistiek en zware industrie in Gelderland en in Overijssel, in het bijzonder de regio rond Deventer. Gevolgen voor de omgeving hebben onder meer betrekking op luchtkwaliteit, gezondheid, geluid, stikstof, verkeersveiligheid, bodem, water. Vanwege de ligging van het Natura2000 gebied Veluwe kan niet worden voorbijgegaan aan de mogelijke gevolgen voor dit natuurgebied en daarom kan naar onze mening op voorhand niet tot deze aanpassing worden overgegaan.

- *GNMF: wij verzoeken u vooralsnog geen regionaal bedrijventerrein logistiek en zware industrie op H2O mogelijk te maken.*

Voor zover onze opmerkingen over voorliggende actualisatieronde. Het mag duidelijk zijn dat de opmerkingen over het concept act. plan omgevingsverordening ook direct terug te voeren zijn op het act. plan omgevingsvisie. We hopen dat u onze zienswijze overneemt. Mocht u vragen hebben of nadere informatie willen hebben dan kunt u altijd contact met ons opnemen. In de bijlage gaan we nog in op een aantal locaties in relatie tot het GNN en GO en eerdere reacties die wij naar u toestuurd. Deze maken integraal deel uit van deze zienswijze.

Met vriendelijke groet,

V. Vintges

Directeur Gelderse Natuur en Milieufederatie

Bijlage GNN/GO

N.a.v. eerdere vragen/opmerkingen bij u neergelegd, dan wel bestuurlijk of ambtelijk hierbij het volgende.

Allereerst gaat het om het verzoek om op een tweetal locaties de GNN respectievelijk GO begrenzing aan te passen vanwege nieuwe bestemming en inrichting van natuur. Wij zijn benieuwd of dit al is verwerkt.

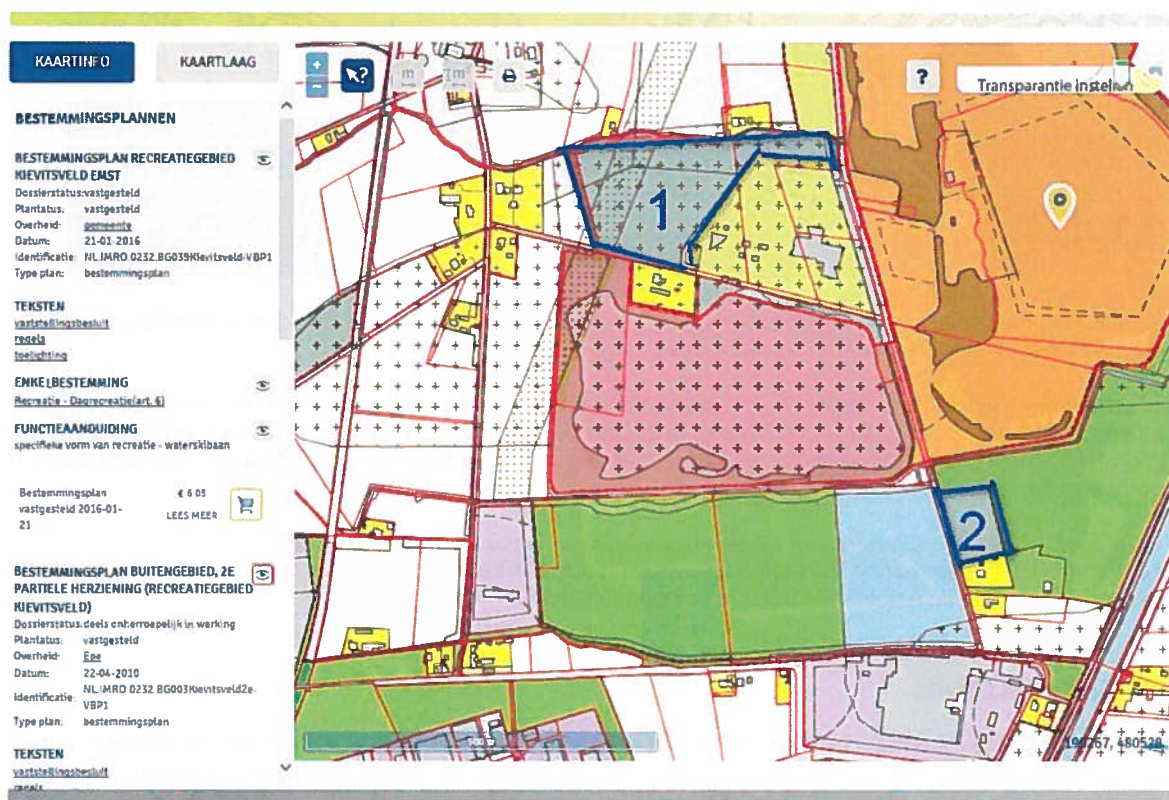
Het gaat daarbij om:

1. Gemeente Epe:

- Natuurrealisatie t.b.v. de aanleg van het Wellness Centrum Veluwe Bron, ten zuiden van de Smallerlse Beek (Veluwe Bron), Bestemmingsplan Buitengebied Epe, 1e Partiële herziening: Wellnesscentrum De Veluwe Bron, 2006
- Natuurcompensatie vanwege het bestemmingsplan "Recreatiegebied Kievitsveld Ernst, 2015/2016, perceel ten oosten van de Nijmolense Plas (Leisurelands)

Opname in GNN is afgesproken in overleg met GNMf, Milieuzorg Epe, KNVV Epe Heerde, Veluwe Bron en Leisurelands

Bestemmingsplantechnisch is de natuurbestemming al geregeld in beide plannen.

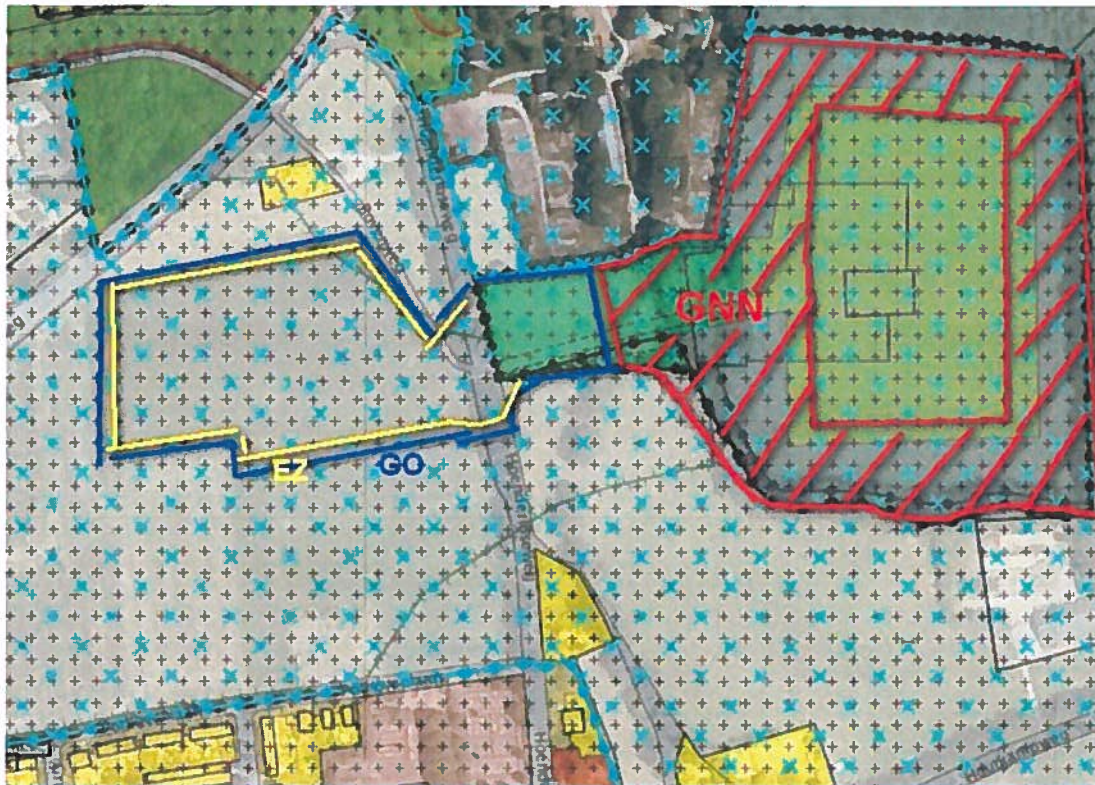

2. Gemeente Ede:

Natuurcompensatie aanleg sportpark Kastanjebos bij Otterlo

Omvorming deel GO naar GNN en opname dassenmigratie en foerageerzone in GO,

Bestemmingsplantechnisch is een en ander geregeld, de inrichting reeds voor een deel en het andere deel staat voor dit najaar gepland.

Rood gearceerd = ecologische zone rond de sportvelden naar GNN

Is nu in de provinciale omgevingsverordening GO. Kan op verzoek gemeente Ede door Gelderland opgewaarderd worden naar GNN> kwalitatieve compensatie.

Blauwe zone = lijnelement randen- en struweelzone naar GO, inclusief dassenoversteek tussen de deelgebieden, bij voorkeur aansluitend op het als GNN aan te duiden deelgebied. Gemeente Ede gaat provincie Gelderland voorstellen deze struweelzone in GO te leggen in de omgevingsverordening> kwantitatieve en kwalitatieve compensatie.

Gele zone = lijnelement randen- en struweelzone op de eng aan te duiden als EZ/GO in het bestemmingsplan Agrarische Buitengebied (valt daar dus ook samen met Blauwe zone). Gemeente neemt dit mee bij eerstvolgende actualisatie van het bestemmingsplan

3. Arkervaart Nijkerk

Ten derde gaat het om de bescherming van de natuurzones langs de Arkervaart bij Nijkerk. Tot onze spijt heeft u een groot deel van deze zone bij vaststelling van de Omgevingsverordening enkele jaren geleden uit het GNN gehaald. Onze oproep om deze zone vanwege de natuurkwaliteiten (rietzonevegetatie, rietvogelbroedgebied) in het GNN te houden werd terzijde gelegd. Onlangs is door onze lokale organisatie waargenomen dat over een lang traject de rietzone langs de Arkervaart is verwijderd. Dit terwijl hier nog steeds een beschermde status onder GO (mogelijk zelf deels GNN) van kracht is. Wij verzoeken u daarom hierbij alles in het werk te stellen dat de rietzone wordt hersteld, en als bevoegd gezag voor het GNN/GO handhavend op te treden en de zone alsnog in zijn geheel weer aan het GNN toe te voegen.